

๘๓๗

ผลของการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เล่นสมมติที่ส่งเสริมความสนใจ
ในการอ่านและเขียนของเด็กวัยอนุบาล

นางสาวกนกพร พันธุ์เถระ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-062-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

116754514

EFFECTS OF ENVIRONMENTAL ORGANIZATION IN
ROLE PLAY CENTER IN PROMOTING PRESCHOOL
CHILDREN'S INTEREST IN READING
AND WRITING

Miss Kanokporn Pantera

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-062-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เล่นสมมติที่ส่งเสริม

ความสนใจในการอ่านและเขียนของเด็กวัยอนุบาล

โดย

นางสาวกนกพร พันธุ์เถระ

ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส พันธ์สวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

Snit B.

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

วรสดา บุญใจโรจน์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วรสดา บุญใจโรจน์)

พนัส พันธุ์สวัสดิ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พนัส พันธุ์สวัสดิ์)

สกุณา กาญจนกิจ

.....กรรมการ

(อาจารย์ สกุณา กาญจนกิจ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กนกพร พันธุ์เถระ : ผลของการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เล่นสมมติที่ส่งเสริมความสนใจในการอ่านและเขียนของเด็กวัยอนุบาล (EFFECTS OF ENVIRONMENTAL ORGANIZATION ON ROLE PLAY CENTER IN PROMOTING PRESCHOOL CHILDREN'S INTEREST IN READING AND WRITING) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.พูนสุข บุญยสวัสดิ์, 233 หน้า.
ISBN 974-632-062-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เล่นสมมติที่ส่งเสริมความสนใจในการอ่านและเขียนของเด็กวัยอนุบาล

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนอายุ 4-5 ปี โรงเรียนบ้านหนองเกตุ จำนวน 30 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน เท่า ๆ กัน กลุ่มทดลองเล่นในศูนย์เล่นสมมติที่มีการจัดสภาพแวดล้อมโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เรียน และวัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา มีพฤติกรรมความสนใจในการอ่านและเขียน ส่วนกลุ่มควบคุมเล่นในศูนย์เล่นสมมติที่มีการจัดสภาพแวดล้อมตามปกติ

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความสนใจในการอ่านและเขียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทุกพฤติกรรม
2. นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความสนใจในการอ่านมากที่สุดคือ เปิดหนังสือดูรูปหรือข้อความ ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมในการอ่านมากที่สุด คือหยิบจับหนังสือต่าง ๆ มาดู
3. นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความสนใจในการเขียนมากที่สุดคือ หยิบจับดินสอ ปากกา และกระดาษมาขีดเขียนหรือวาดรูป ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมความสนใจในการเขียนมากที่สุดคือ มองดูเพื่อนเขียน
4. นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความสนใจในการอ่านมากที่สุดในศูนย์เล่นสมมติที่จัดสภาพแวดล้อมเรื่องแพทย์ และมีพฤติกรรมความสนใจในการเขียนมากที่สุดในศูนย์เล่นสมมติเรื่องบุรุษไปรษณีย์

ภาควิชา ..ประถมศึกษา.....
สาขาวิชา ..การศึกษาปฐมวัย.....
ปีการศึกษา ..2537.....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C 340865 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD: ENVIRONMENTAL ORGANIZATION IN ROLE PLAY CENTER / INTEREST / READING / WRITING / PRESCHOOL

KANOKPORN PANTERA : EFFECTS OF ENVIRONMENTAL ORGANIZATION IN ROLE PLAY CENTER IN PROMOTING PRESCHOOL CHILDREN'S INTEREST IN READING AND WRITING. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. POONSOOK PUNYASVASTI, 233 pp. ISBN 974-632-062-9

The purpose of this study was to study the effects of environmental organization in role play center in promoting preschool children's interest in reading and writing.

The subjects of the study were 4-5 years old students at Ban Nong Ket School assigned into experimental and control groups by using match by pair with 15 students in each group. The experimental group played in the role play center which was environmentally organized by using related materials and language development promoting materials, while the control group played in the role play center which was environmentally organized in the traditional way.

The research results were as follows :

1. The experimental group performed interest behavior in reading and writing higher than the control group significantly at the .05 level in every aspect of behavior.

2. The behavior showing reading interest found most often in the experimental group was looking at the picture and letters while in the control was picking the book for looking.

3. The behavior showing writing interest found most often in the experimental group was holding the pencil or pen and writing or drawing on the paper while in the control group was looking at his friend writing.

4. In the experimental group, the doctor role play center had the most effect to the interest in reading and the postman role play center had the most effect to the interest in writing.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา..... การศึกษาปฐมวัย.....

ปีการศึกษา..... 2537.....

ลายมือชื่อนิติต..... *นิติ ตัน*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *อ.ดร. ปุณยาสวสติ*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส บุษยสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับการวิจัย ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วรสุตา บุญยไวโรจน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์สุกัญญา กาญจนกิจ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาในการ ตรวจสอบ แก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ ตลอดจนให้ความห่วงใย และให้โอกาสแก่ผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยผู้วิจัยทั้ง 3 ท่าน รวมทั้งนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน ที่มีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 4,750 บาท จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ ด้านการเงิน ตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย รวมทั้งคุณวิมลลัภ สรรคพงษ์ คุณกนกวรรณ บางภิกขุ คุณนัยนา อิศสระวิทย์ และ คุณปรีชา ละอองศรี ตลอดจนพี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัย จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กนกพร พันธุ์เถระ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1	
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	12
2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
ความหมายและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ.....	14
การอ่านและความสนใจในการอ่าน.....	15
การเขียนและความสนใจในการเขียน.....	19
ความหมายของการจัดสภาพแวดล้อม.....	24
การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียน.....	26
ความหมายของศูนย์การเรียนรู้.....	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ประเภทของศูนย์การเรียน.....	30
การจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียน.....	31
บทบาทของครู.....	34
ความหมายของการเล่น.....	34
พฤติกรรมการเล่นของเด็ก.....	35
ลำดับขั้นพัฒนาการทางการเล่น.....	37
การเล่นบทบาทสมมติ.....	38
งานวิจัยในประเทศ.....	41
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
แผนการสอนและคู่มือการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เล่นสมมติ.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
5 สรุปผลการวิจัย.....	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	81
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	91
ภาคผนวก ข.....	98
ภาคผนวก ค.....	178
ภาคผนวก ง.....	211
ภาคผนวก จ.....	228
ประวัติผู้เขียน.....	233

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. เปรียบเทียบคู่มือการจัดสภาพแวดล้อมในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	49
2. การให้ความรู้ความเข้าใจและการจัดสภาพแวดล้อม.....	58
3. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมประจำวัน.....	61
4. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมความสนใจในการอ่าน ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	65
5. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมความสนใจในการเขียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำแนกตามรายพฤติกรรม.....	66
6. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมความสนใจในการเขียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	67
7. การเปรียบเทียบพฤติกรรมความสนใจในการเขียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมตามพฤติกรรม.....	68
8. ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมความสนใจในการอ่านและเขียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ผ่านการเล่นในศูนย์เล่นสมมติจำแนกตามเรื่องที่เขียน..	69
9. คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการอ่านของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มทดลอง ของกลุ่มทดลอง จำแนกตามเรื่องที่เรียนในแต่ละวันในแต่ละสัปดาห์.....	213
10. คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการเขียนของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มทดลอง ที่ผ่านการเล่นในศูนย์เล่นสมมติ จำแนกตามเรื่องที่เรียนในแต่ละสัปดาห์.....	215
11. คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการอ่านของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มควบคุม จำแนกตามเรื่องที่เรียนแต่ละวันในแต่ละสัปดาห์.....	216
12. คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่ผ่านการเล่นสมมติในศูนย์เล่นสมมติ.....	218

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13. คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการเขียนของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มทดลอง จำแนกตามเรื่องที่เรียนแต่ละวันในแต่ละสัปดาห์.....	220
14. คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการเขียนของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มทดลอง ที่ผ่านการเล่นในศูนย์เล่นสมมติ.....	222
15. คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการเขียนของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มควบคุม จำแนกตามเรื่องที่เรียนแต่ละวันในแต่ละสัปดาห์.....	223
16. คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการเขียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่ผ่านการเล่นในศูนย์เล่นสมมติ.....	225